

Documentació de medalles. I Homenatge de la Solidaritat Catalana

M. CRUSAFONT I SABATER

La catalogació de les nostres medalles commemoratives que tenen unes antigues arrels al segle XV,¹ un esclat importantíssim al Renaixement² i un valor documental de gran interès en totes les èpoques segueix essent una tasca pendent. Ho dèiem ja en encetar les reunions d'afezionats a la medalla amb la finalitat d'anar dreçant un inventari el més ric possible.³ Aquella iniciativa fou vista amb recel per qui tenia la parcel·la com a pròpia, però des de llavors s'ha fet ben poc. És per això que ens ha semblat que calia tornar sobre la qüestió. La situació no ha variat pel que fa a nosaltres: altres temes ens tenen presos i no veiem pas la possibilitat d'un estudi a fons. Però sí que podem anar afegint materials a un edifici tot just començat fent-hi aportacions puntuals.

Generalment, hi ha dificultats per a documentar les medalles. En alguns casos perquè són poc explícites. En d'altres, perquè l'esdeveniment que commemoren ha deixat pocs rastres en la documentació escrita. Sovint els organismes emissors de les medalles no deixen massa informació, o gens, de les intencions, procés,

1. Ens referim als magnífics exemplars montserratins descrits per A. M. BALAGUER, «Les medalles montserratines del segle XV» *Acta Numismàtica* 19, 1989, p. 167-174.

2. Propiciat per l'existència de la Cort napolitana d'Alfons el Magnànim. Aquesta sèrie no ha estat mai sistematitzada.

3. La vàrem titular, segurament impròpiament, «Reunions de medallistes». Vegeu *Acta Numismàtica* 16 i 17/18.

tiratge o altres dades bàsiques de les peces que emeten. Per tot plegat ens ha semblat útil d'anar donant a conèixer les notícies esparses que puguin anar apareixent sobre les emissions de medalles obtingudes en documentació coetània, tant si corresponen al mateix organisme emissor, com si no. No es tracta, per tant, d'afegir informació històrica complementària que justifiqui o expliqui l'emissió d'una medalla sinó, més concretament, d'aportar dades directes obtingudes de la documentació del moment.

En aquest cas, dedicarem la nostra atenció a la medalla que es va editar per a commemorar l'homenatge que el conjunt d'associacions i grups polítics que constituïren l'ampli front de la Solidaritat Catalana dedicà el 20 de maig de 1906, i encara en jornades successives als diputats que havien votat en contra de la Llei de Jurisdiccions. La llei era antidemocràtica, però l'impuls de Solidaritat Catalana es dirigia llavors, ja ben clarament, a obtenir l'autonomia per a Catalunya. Amb motiu de les festes s'edità un interessant opuscle titulat *Solidaritat Catalana* i subtitulat: *Record de les Festes de l'Homenatge*. A la pàgina 18 de l'opuscle hi ha la fotografia de la medalla que descrivim:

a/ HOMENATGE de la SOLIDARITAT CATALANA 20 de maig 1906 (en sis línies). Figura masculina donant la mà a una altra de femenina coronada sobre un fons de les armes de Catalunya.

r/(Anepígraf). Les mateixes figures caminant cap a la dreta portant un escut català apuntat i una branca i voltats d'al·legories: sol ixent, home treballant el camp, xemeneies fumant. ø: 31 mm.

La fotografia ampliada de la medalla i el text explicatiu que tot seguit reproduïm ocupa la meitat superior de la pàgina:

«LA MEDALLA OFICIAL DE SOLIDARITAT CATALANA que serà oferta als Senadors i Diputats objecte de l'Homenatge» (Com a titular).

«Modelat d'Eusebi Arnau» (Sota de la medalla).

Text: «N'hi han de bronzo, de metall blanc, d'argent oxidat i d'or. El benefici total que produeixi la venda d'aquestes artístiques medalles, encunyades als tallers de D. Desideri Rodríguez, que es venen als preus de mitja, una i cinc

pessetes les tres primeres classes i a preu convingut i per encàrrec les d'or, es destina íntegrament a engroixir la subscripció per a sufragar les despeses de la manifestació d'Homenatge i la impressió del volum que ha de contenir els discursos parlamentaris pronunciats en les dues cambres contra el projecte de la llei, avui vigent, de jurisdiccions».

Aquesta és tota la informació que conté l'opuscle.

D'una banda dóna raó de les inscripcions E. ARNAU i RODRIGUEZ que apareixen a la part baixa del revers i de l'altra ens explica la funció de la medalla i el seu caràcter de peça oficial de la magna festa del 1906. Pel que fa als metalls ens certifica que se n'havien previst d'or i que molt probablement se'n devien encunyar, encara que nosaltres no n'hem vist cap. Dels altres metalls citats coneixem exemplars d'argent i d'aram, però no pas de bronze. És possible que les inicialment previstes de bronze es fessin, doncs, d'aram. Però també n'hi ha d'aram platejat i d'aram daurat, d'un metall fosc que sembla calamina i de calamina platejada. Tampoc n'hem vist del «metall blanc» esmentat a no ser que es refereixin als exemplars que semblen de calamina i que devien tenir inicialment l'aspecte més blanc.

L'emissió degué ésser un èxit veient l'abundància d'aquesta medalla en l'actualitat i en continuïtat amb totes les iniciatives que es varen promoure en aquell moment. Quan s'editava l'opuscle, la subscripció popular ja havia recollit la llavors fabulosa xifra de vint mil pessetes.

A la pàgina 20 de l'opuscle s'hi reproduïx a tota pàgina el segell o vinyeta que també s'edità, amb un dibuix tot gotitzant d'Alexandre de Riquer, amb els valors d'1 pesseta (color morat), 25 cèntims (color blau), 15 cèntims (color oliva) i 5 cèntims (color vermell) i amb les mateixes finalitats de collecta que per a la medalla.

L'opuscle no menciona per res la medalla d'aquesta mateixa data, que porta al revers la llegenda FESTA DE LA SOLIDARITAT CATALANA sobre el Pi de les Tres Branques.

A la portada hi consta el preu de venda de l'opuscle: un ral. Com veiem es tracta d'una sèrie d'informacions que no ens documenten totalment la medalla, però que tenen prou interès.

Només ens resta recordar que en la magna desfilada que Solidaritat Catalana organitzà en homenatge als parlamentaris, hi anava un abanderat que té una particular significació per a nosaltres: encapçalava la representació gironina i es deia Joaquim Botet i Sisó.